

İNGİLİZCE İLE İLGİLİ ÖZYETERLİK İNANCI ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ¹

Burcu HANCI YANAR
İngilizce Öğretmeni, İzmir.

Nilay T. BÜMEN
Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, İzmir.

Özet

Bu çalışmada lise öğrencilerinin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öncelikle yabancı dil özyeterlik inancı ve ölçekleri ile ilgili alanyazın incelenerek 64 madde yazılmıştır. Her yeterliğe (okuma, yazma, konuşma, dinleme) ait önermeler kendi başlığı altında iki kez (n=14) uzman kanısına sunulmuş ve 47 maddelik deneme formu hazırlanmıştır. Bu form Anadolu Liselerinin 11. sınıfında okuyan 296 öğrenciye uygulanmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde faktör yüküne bakılarak 13 madde elenmiştir. Ölçekte yer alan 34 maddeye ilişkin faktör yükleri 0.42 ile 0.69 arasında değişmektedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen karşılaştırmalı uyum indekslerinden RMSEA=0.044 ve SRMR=0.046 olarak hesaplanmıştır. Ölçümlerin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0,97'dir. Elde edilen bulgular ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Özyeterlik, İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçeği, yabancı dil öğretimi.

DEVELOPING A SELF-EFFICACY SCALE FOR ENGLISH

Abstract

In the present study, it was aimed to develop a scale measuring High School Students' beliefs of self-efficacy in English. Initially, the researchers examined the literature related with EFL self-efficacy and its scales and 64 draft items were written. This scale draft of which items were written under the own sub-scale (reading, writing, listening and speaking) was reviewed twice by the fourteen experts and 47 item draft form was generated. The draft form was answered by 296 students who registered at Anatolian high school at eleventh class. The explanatory factor analysis was performed and the 13 items were eliminated according to the factor loadings. The 34 items in the English Self-Efficacy Scale loaded between 0.42 and 0.69. Finally, the

¹ Bu çalışma Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında "Yabancı Dil Hazırlık Eğitimi Alan ve Almayan Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Yabancı Dil Özyeterlik Algılarının ve İngilizce Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinin bir bölümünden yararlanılarak hazırlanmıştır.

confirmatory factor analysis was done for testing the model of the four sub-dimensions. The fit indexes of the scale (RMSEA=0.044 and SRMR=0.046) confirmed the model of related four sub-dimensions. The reliability (Cronbach alpha) of scale was found 0.97. Findings indicated that the scale is a valid and reliable measuring tool.

Keywords: *Self-efficacy, English self- efficacy scale, foreign language teaching.*

1. Giriş

Yabancı dil öğretimi tüm dünyada üzerinde önemle durulan bir konudur. Avrupa Konseyi dil öğreniminde ortak referans düzeylerini belirleyerek, eğitime yön verecek iletişimsel dil yeterliklerini tanımlamaya çalışmıştır. Bu sayede dil eğitimi niteliklerinin ve işbirliklerinin yükseltilmesi, değerlendirmelere nesnel ölçütler sağlanması ve mobilitenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir (1). Türkiye’de de dil öğretimi önemsenmekte ve ortaöğretimde dil öğretim programları yenilenmektedir. Yabancı dil öğretim programlarının amacına ulaşmasında bilişsel alan kadar, güdülenme, tutum ve özyeterlik gibi duyuşsal özellikler de önemli yer tutmaktadır.

Özyeterlik, Bandura’nın Sosyal Bilişsel Kuramında öne çıkan önemli bir kavramdır. Bandura (2) “bireylerin olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabildiklerine ilişkin yargıları”nı özyeterlik inancı olarak tanımlamıştır. Özyeterlik, bireyin becerilerinde ne kadar yetkin olduğu ile değil, kendi becerilerine olan inancı ile ilgilidir. Yüksek özyeterlik inancı olan kişiler, hedeflerine ulaşmada çok kararlı olurlar. Hata ya da yenilgilerden sonra özyeterlik duygularını çok hızlı onarabilirler. Özyeterliği düşük olan bireyler ise kendilerine tehdit olarak gördükleri zor işleri yapmaktan kaçınırlar, çaba göstermezler, hemen vazgeçme eğiliminde olurlar (2).

Güdülenmenin ve aktif katılımın vazgeçilmez olduğu yabancı dil öğreniminde başarıyı sağlamak için, özyeterlik inancını geliştirecek nitelikte öğrenme ortamları düzenlemek son derece önemlidir (3). Özyeterlik inancı, İngilizce eğitiminin hedeflerine en etkili şekilde ulaşılmasını sağlamada eğitimcilerin dikkate almaları gereken bir kavramdır. Buna rağmen, dil öğretiminde özyeterlik inancı, Türkiye’de çok az çalışılmış bir konudur (4).

Özyeterlik inancı her duruma yönelik olarak ayrı ayrı ölçülebilir. Bireyler kendi yeterliklerini, çok özel (genel olmayan) davranışlar için bile değerlendirebilirler (5). Özyeterlik algısı bireyin günlük durumunu bile yansıtabilen, duruma özel bir kavramdır. Bu nedenle Matematik, Fen öğretimi alanlarında olduğu gibi İngilizce’ye yönelik özyeterlik inancı da incelenebilir. Öğrenciler yeni bir dil öğrenirken kendi yeteneklerini değerlendirirler. Eğer düşük bir algıyla dil öğretimine başarlarsa bu durum başarılarını etkileyecektir. Bazı öğrenciler kendi yetersizlikleri üzerinde yoğunlaşarak, öğrenme görevlerini bir kenara bırakırlar. Kendilerini yetersiz algılamaları da kaygı düzeylerini artırarak, başarılarını etkiler (6).

Yurt dışında yabancı dil özyeterlik inancına ilişkin yapılan çalışmaların genellikle başarı üzerine odaklandığı görülmüştür (7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14). Başarının araştırıldığı çalışmaların dışında, dil öğrenme stratejilerinin kullanımı ve özyeterlik arasındaki ilişki (ör. 15, 16, 17), sürekli özdeğerlendirme yapılmasının özyeterlik inancına

etkisi (18), cinsiyetin (13) ve öğretmenin özyeterlik inancındaki rolü (19) de araştırılmıştır. Çalışmaların birçoğunda özyeterlik inancının başarıyla yüksek bir ilişki gösterdiği, özyeterlik inancı arttıkça başarının da arttığı, kaygı arttıkça özyeterlik inancının azaldığı, kullanılan öğrenme stratejileri ve özdeğerlendirme etkinlikleri arttıkça özyeterlik inancının da arttığı ortaya konmuştur.

Bilindiği gibi İngilizce öğreniminde okuma, yazma, dinleme ve konuşma adlı dört temel beceri geliştirilmektedir. Bu becerilere ait özyeterlik inançları birbirinden farklı olabilir. Başka bir deyişle, bir kişi İngilizce'yi iyi konuşabileceğine dair özyeterlik algısı geliştirirken, dinleme becerisine ilişkin daha düşük özyeterlik algısına sahip olabilmektedir. Bu durum yazma ve okuma becerileri açısından da farklılık gösterebilir (20). Alanyazında İngilizce ile ilgili özyeterlik ölçekleri incelendiğinde Mickulecky (10)'nin sadece okuma ve yazma becerilerine odaklanan beşli likert tipinde bir ölçek hazırladığı, Lavelle'nin (9) sadece yazma becerisiyle ilgili bir ölçek kullandığı görülmektedir. Bazı çalışmalardaki ölçümler genel özyeterlik ölçeklerine İngilizce dersiyile ilgili ifadeler eklenerek elde edilmiş (15), bazılarında ise dört temel dil becerisi yerine genel olarak İngilizcede özyeterlik ifadelerine yer verilmiştir (20). Bunun yanı sıra Pintrich ve De Groot'un (21) "Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeği" (Motivated Strategies for Learning Questionnaire)'nin motivasyonel stratejiler boyutunda yer alan "Özyeterlik Algı Ölçeği" de özyeterliği belirlemede yararlanılan (12, 22, 23) bir araçtır. Siew & Wong ise (16) öğrencilere dört dil becerisinde bazı görevleri listeleyerek, bunları ne kadar iyi yapabileceklerine dair güven duygularını 1'den 10'a kadar bir sayı cetveli üzerinde göstermelerini isteyerek özyeterliği ölçmeye çalışmıştır. İlgili çalışmalar ve ölçme araçları incelendiğinde, alanyazında İngilizce ile ilgili özyeterlik inancını ölçmeye çalışan araçların kapsam, ifade ve işaretleme biçimlerinin farklılık gösterdiği görülmektedir.

Türkiye'de özyeterlik üzerine yapılan çalışmalarda daha çok fen öğretimi, matematik, spor ve bilgisayar alanlarına yoğunlaşmıştır. Dil öğretimi ve özyeterlik ile ilgili çalışmalara bakıldığında, daha çok aday İngilizce öğretmenlerinin İngilizce özyeterlik algısı (4, 24) üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Lise öğrencilerinin İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı üzerine yapılan çalışmalardan biri Duman'a (22), biri de Altun ve Aykaç (23)'a aittir. Söz konusu yazarlar, lise öğrencilerinin özyeterlik inançlarının İngilizce başarılarını yordadığını ortaya koymuştur. Ancak her iki çalışmada da İngilizce dersindeki temel beceriler (konuşma, dinleme, okuma ve yazma) hakkındaki özyeterlik inancı değil, orijinali Pintrich ve De Groot (21) tarafından geliştirilen ve Üredi (25) tarafından uyarlanan "Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeği" (Motivated Strategies for Learning Questionnaire)'nin motivasyonel stratejiler boyutunda yer alan "Özyeterlik Algı Ölçeği" (9 madde) adlı alt boyutu kullanılmıştır. Bu alt ölçek öğrencilerin belirli bir ders ya da konu alanındaki motivasyonel inançlarını ölçmeye yöneliktir ve çalışma kapsamında İngilizce dersi için uygulanmıştır. Dolayısıyla İngilizce öğretiminde temele alınan dört temel yeterliğe ya da beceriye ait özyeterlik inancı hakkında bilgi vermemektedir.

Dil derslerinde özyeterlik inancı ile ilgili çalışmalar incelendiğinde genel olarak özyeterlik inancı ve başarı arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu durum başarıya ulaşmada özyeterlik inancının önemine işaret etmektedir. Oysa özellikle

Türkiye’de lise öğrencilerin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarının çok az incelendiği ve konuyla ilgili geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının olmadığı görülmektedir. Türkiye’de İngilizce öğrenmenin çok önem verilen bir konu olduğu düşünüldüğünde, söz konusu inançları ölçmeye yönelik araçlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu düşünceden hareketle, bu çalışmada İngilizce öğrenimi gören öğrencilerin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını belirlemeye yardımcı olacak geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını ölçmeye yönelik araçların lise öğrencilerinin özyeterlik inançlarının belirlenmesine, liselerde çalışan yabancı dil öğretmenlerine ve lise yönetimlerinin öğrenme ortamlarını öğrencilerin yabancı dil özyeterlik inançlarını geliştirecek şekilde düzenlenmesine ve yabancı dil öğretiminin daha verimli olmasına katkı getirebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Türkiye’de yabancı dil özyeterlik inancı üzerine geçerli ve güvenilir bir aracın olmaması ve bu konunun çok az incelenmesi sebebiyle, söz konusu ölçekle bu eksikliğin giderilmesine yardımcı olmak da hedeflenmektedir.

2. Yöntem

Çalışmada lise öğrencilerinin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını belirlemeye yardımcı olacak geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlandığından nicel araştırma bağlamında bir örneklem seçilerek, tasarlanan ölçeğin deneme uygulaması yapılmıştır.

2.1. Katılımcılar

Deneme formunu uygulamak üzere İzmir’de Anadolu Liseleri 11.sınıfında öğrenim gören 300 öğrenci örnekleme seçkisiz olarak dâhil edilmiştir. Çalışmada yer alan 300 öğrencinin yaş ortalaması 17,5’dur. Araştırmaya katılan öğrencilerin %61’i kadın, %39’u erkeklerden oluşmaktadır. Öğrencilerin % 49’u Türkçe-Matematik, %36’sı Fen-Matematik ve %15’i Yabancı dil alanında okumaktadır. Bu çalışmanın bir parçası olduğu araştırmada, hazırlık eğitimi alan ve almayan öğrencilerin İngilizce ile ilgili özyeterlik düzeylerinin karşılaştırılması sebebiyle, katılımcılar hazırlık eğitimi veren Anadolu liselerinden ve bu liselerin hazırlık eğitimi almış, mezun olmayan tek sınıfı olan 11. sınıf öğrencilerinden seçilmiştir. Bu öğrencilere 2007–2008 öğretim yılı bahar dönemi sonunda uygulama yapılmıştır. Uygulama sonunda tam olarak işaretlenmiş 296 ölçek işleme alınmıştır.

2.2. İşlemler

İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

2.2.1. Alanyazın taraması ve madde havuzunun hazırlanması: Öncelikle yabancı dil öğretimi, özyeterlik ve İngilizce ile ilgili özyeterlik inancı ölçekleri taranarak, özyeterlik ifadeleri gözden geçirilmiştir. Alanyazına göre bir kişi İngilizce’yi iyi konuşabileceğine dair özyeterlik algısı geliştirirken, dinleme becerisine ilişkin daha düşük özyeterlik algısına sahip olabilmektedir. Bu durum yazma ve okuma becerileri açısından da farklılık gösterebilir (20). Ayrıca akademik özyeterlik inancı düşük bir bireyin

sosyal-fiziksel algısı yüksek olabilir (26). İlgili alanyazında İngilizce becerilerinde özyeterlik inancı ölçekleri ve yorumları incelenerek (9, 10, 11, 12, 15, 20, 22, 27, 28, 29) okuma, yazma, dinleme ve konuşma yeterliklerini yansıtan 64 madde yazılmıştır.

2.2.2. Uzman görüşünün alınması: Ölçeğin kapsam geçerliğini sağlamak için iki kez uzman kanısına başvurulmuştur. Birinci uzman başvurusunda görüşleri alınan uzmanlar; iki ölçme değerlendirme uzmanı, üç program geliştirme uzmanı ve bir psikolojik danışma ve rehberlik uzmanı olmak üzere toplam altı kişidir. Uzmanlardan üçü ölçeğin okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere bölümlendirilmemesini önermiştir. Ancak alanyazındaki örneklerin birçoğu bu şekilde yapılandırıldığından, İngilizce öğretiminde uzmanlaşmış başka bir uzman grubundan daha ayrıntılı görüş alınmasına karar verilmiştir. İkinci uzman kanısı alma sürecinde öncelikle İngilizce öğretiminde uzman iki öğretim üyesinin görüşlerine başvurulmuştur. Söz konusu uzmanlar tümleşik dil becerilerinin dinleme, okuma, konuşma ve yazma alt becerilerinden oluştuğunu ve ölçeğin de bu becerileri mutlaka ayrı ayrı ölçmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu doğrultuda “Test of English as a Foreign Language Internet Based-TOEFL IBT- testinde (30) göz önünde bulundurulmuş yeterlik alanlarından, Büyükduman’ın (4) ölçeğinden, Avrupa Dil Portfolyosu (31) kriterlerinden ve altı uzmanın eleştirilerinden yararlanılarak ölçeğin tüm maddeleri, yönergesi ve dereceleme biçimi yeniden yazılmıştır. Hazırlanan bu ikinci taslak, ikinci kez uzman kanısı alınmak üzere, iki ölçme değerlendirme uzmanı, bir program geliştirme uzmanı ve üç İngilizce öğretimi uzmanı tarafından incelenmiştir. İkinci taslak 50 maddeden oluşmuştur. Görünüş ve kapsam geçerliği bakımından uzmanlar tarafından incelendikten sonra uzmanların ortak görüşü ile onay almayan maddeler taslaktan elenmiş ve deneme uygulamasında kullanılmak üzere 47 madde İngilizceyle ilgili özyeterlik ölçeğine alınmıştır. İkinci taslaktaki maddeler, uzmanlar düz cümle şeklindeki ifadelerin dereceleme biçimine daha uygun olduğu görüşünde birleştikleri için soru biçiminden düz ifade şekline dönüştürülmüştür. Alanyazın taraması sırasında incelenen ölçeklerde ifadelerin soru biçiminde olabildiği gibi, düz cümle biçiminde de olabildiği görüldüğünden uzmanların görüşleri dikkate alınmıştır. Yedili veya dokuzlu dereceleme biçimlerinin lise öğrencileri için ayırt edici olmaması nedeniyle ölçeğin dereceleme biçiminin beşli olmasına karar verilmiştir. Uzmanlar, dereceleme biçimi olarak 1 - bana hiç uymuyor, 2 - çok az uyuyor, 3 - biraz uyuyor, 4 - oldukça uyuyor, 5 - bana tamamen uyuyor ifadelerinde birleşmişlerdir.

2.2.3. Deneme uygulamasının yapılması: Uzman görüşlerinden sonra elde edilen özyeterlik ölçeği taslağı yönergesi yazılarak ve biçimlendirilerek deneme formu haline getirilmiştir. Deneme formu Anadolu Lisesi 11. sınıflarında öğrenim gören 300 öğrenciye uygulanmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin ve örneklemin faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemek üzere uygulanan Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı 0.97 ve Bartlett testi sonucu (Chi-Square 8400.73 $p < 0.001$) anlamlı bulunmuştur. Bulunan ölçüm sonucu örneklem yeterliğinin çok iyi olduğunu göstermektedir (32). Ölçeğin temel bileşenlerinin dağıldığı faktör yapılarını incelemek ve boyutları görmek için açıklayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Ölçeğin dört boyutlu olduğuna yönelik modelin test edilmesi amacıyla

doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Son olarak ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesinde Cronbach Alpha Katsayısı (33) hesaplanmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Çalışmada lise öğrencilerinin İngilizce ile ilgili özyeterlik inançlarını belirlemeye yardımcı olacak geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Hazırlanan taslak ölçeğin deneme uygulamasından elde edilen veriler üzerinde öncelikle maksimum olabilirlik yöntemi ile açıklayıcı faktör analizi yapılarak, özdeğeri 1,00'in üstündeki maddelerin dört boyutta toplandığı görülmüştür. Bu boyutlar toplam varyansın % 61.41'ini açıklamaktadır. Maddelerin yer aldıkları faktörlerdeki yük değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. İngilizce İle İlgili Özyeterlik İnancı Ölçeği Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

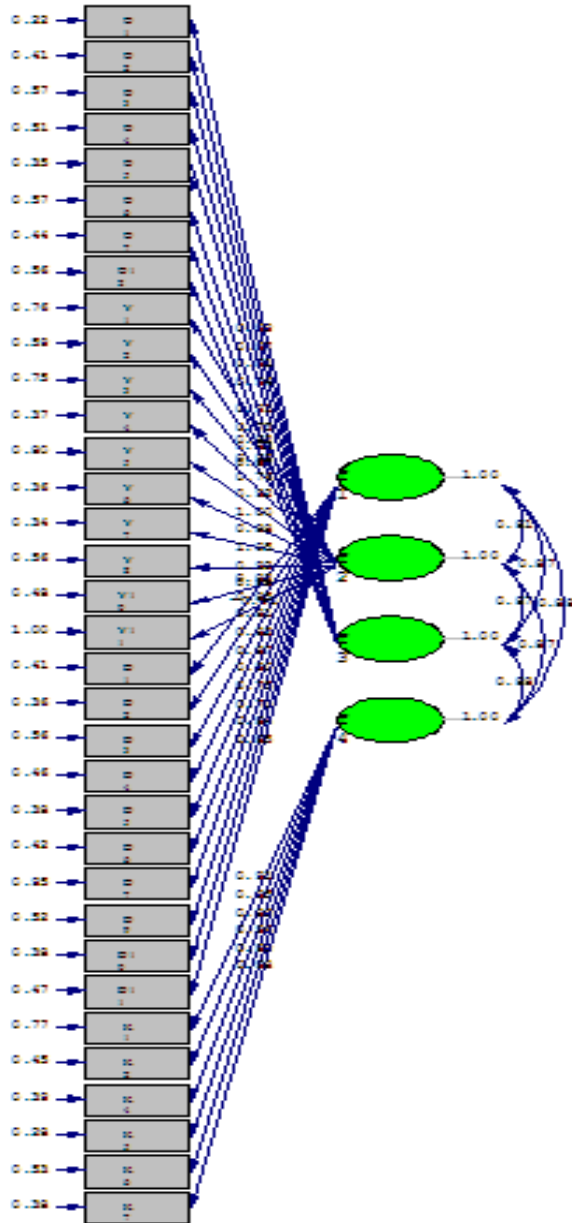
Madde no	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Dinleme 2	.692			
Dinleme 6	.672			
Dinleme 11	.663			
Dinleme 3	.658			
Dinleme 1	.649			
Dinleme 4	.649			
Dinleme 10	.641			
Dinleme 5	.619			
Dinleme 9	.573			
Dinleme 7	.501			
Yazma 2		.694		
Yazma 4		.656		
Yazma 6		.654		
Yazma 7		.633		
Yazma 3		.618		
Yazma 1		.587		
Yazma 5		.534		
Yazma 8		.513		
Yazma 10		.456		
Yazma 11		.423		
Konuşma 2			.651	
Konuşma 7			.620	

Madde no	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
Konuşma 1			.592	
Konuşma 4			.588	
Konuşma 5			.523	
Konuşma 6			.512	
Okuma 1				.634
Okuma 5				.615
Okuma 4				.590
Okuma 7				.554
Okuma 6				.530
Okuma 2				.516
Okuma 3				.487
Okuma 12				.437

Açıklayıcı faktör analizinde hiç bir boyutta faktör yükü vermeyen ya da birden fazla boyutta benzer faktör yükü veren (32) 13 madde (okuma bölümünün 8, 9, 10, 11. maddeleri, yazma bölümünün 9, 12. maddeleri, dinleme bölümünün 8. maddesi ve konuşma bölümünün 3, 8, 9, 10, 11, 12. maddeleri) elenmiştir. Ölçekte yer alan 34 maddeye ilişkin faktör yükleri 0.42 ile 0.69 arasında değişmektedir. Böylece 47 maddeden oluşan deneme uygulaması formu 34 maddeye düşürülmüştür.

Son olarak ölçeğin dört boyutlu olduğuna yönelik modelin test edilmesi amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu amaçla veriler Microsoft Excell, Wordpad ve Statistica programlarında düzenlenerek, LISREL yazılımına aktarılmıştır. Path analizi (Şekil 1) ve uyum indeksleri LISREL programıyla hesaplanmıştır. Uyum indeksleri ve karşılaştırmalı uyum indeksleri hesaplanarak İngilizce özyeterlik ölçeğinin maddelerinin ilgili dört alt ölçeğe ilişkin yapılarla olan modellerinin uyumlu olup olmadığı incelenmiştir.

Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen karşılaştırmalı uyum indekslerinden RMSEA = 0.044 ve SRMR = 0.046 olarak hesaplanmıştır. Hu ve Bentler (34), RMSEA indeksinde 0.00 – 0.05 aralığının iyi uyum düzeyini gösterdiğini ifade ettiğinden, kurulan modelin uyumlu olduğu söylenebilir. Diğer uyum indekslerine bakıldığında ise, Normed Fit Index (NFI) = 0.98, Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.99, Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.89, Comparative Fit Index (CFI) = 0.99, Incremental Fit Index (IFI) = 0.99, Relative Fit Index'in (RFI) = 0.98 olduğu görülmüştür. Hu ve Bentler (34), (NFI), (CFI), (NNFI) gibi uyum indekslerinde 0.95 – 0.99 aralığının çok iyi düzeyde uyum göstergesi olduğunu belirtmektedir. Bu ölçütlere göre, Şekil 1'de gösterilen İngilizcede özyeterlik ölçeğinin maddelerinin ilgili dört alt ölçeğe ilişkin yapılarla olan modellerinin uygun olduğu yargısına ulaşılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin belirlenebilmesi için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı sonuçlarına göre ölçeğin tümü için elde edilen değer 0.97'dir. Bu değerler Okuma boyutu için 0.92, Yazma boyutu için 0.88, Dinleme boyutu için 0.93 ve Konuşma boyutu için ise 0.92'dir.

Chi-Square=802.11, df=510, P-value=0.00000,
RMSEA=0.044

Şekil 1. Ölçeğin Boyutları Arasındaki İlişkiyi Gösteren Dört Faktörlü Model

Çalışmadan elde edilen ölçek Duman (22)'in kullandığı ölçekten oldukça farklıdır. Zira daha önce belirtildiği gibi Duman (22), Üredi (25) tarafından uyarlanan “Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeği”nin stratejiler boyutunda yer alan “özyeterlik algısı ölçeği” (9 madde) adlı alt boyutu kullanmıştır. Bu ölçek belli bir derse ya da konu alanına özgü özyeterliği ölçmek yerine genel ifadeler içermekte, İngilizce öğretiminde temele alınan dört temel beceriye (yeterliğe) ait özyeterlik inancı hakkında bilgi vermemektedir. Dolayısıyla bu çalışmadaki ölçek, İngilizcede (okuma, konuşma, yazma, dinleme) özyeterliği belirlemeye yönelik geliştirilen ilk Türkçe ölçek olma özelliği taşımaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada lise öğrencilerinin İngilizce ile ilgili özyeterlik inancının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçek beşli Likert tipinde cevaplanan toplam 34 maddeden oluşmaktadır. İngilizce okuma, yazma, dinleme ve konuşma yeterliklerindeki özyeterliği ölçek ölçeğin güvenilirliği 0.97'dir. Ölçekten elde edilecek yüksek puan, İngilizcede yüksek özyeterlik inancı olduğunun göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Bu çalışmada geliştirilen ölçek çeşitli araştırmalarda kullanılabilir. Öğrenme – öğretme sürecinde önemli rol oynayan duyuşsal özelliklerin izlenmesi akademik becerileri olumlu yönde etkileyebileceği gibi, dil öğretimi üzerine oldukça uğraş verilen ülkemizde, öğrencilerin özyeterlik inançlarının belirlenmesi öğrenme sorunlarının çözümlenmesine katkı sağlayabilir (Ölçeğin son hali Ek 1’de sunulmuştur).

5. Kaynaklar

1. Anonymous. (2001a). Council of Europe: Common European Framework of Reference for Languages http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/Framework_EN.pdf Erişim tarihi: 27.12.2010.
2. Bandura, A. (1997). Self Efficacy: The Exercise of Control. New York: Freeman.
3. Mager, R. F. (1997). I think I Can: The Importance of Self-Efficacy in Instruction. http://www.cepworldwide.com/newsletter/i_think.html. Erişim tarihi: 23.01.2008.
4. Büyükduman, F.İ. (2006). İngilizce Öğretmen Adaylarının, İngilizce ve Öğretmenlik Becerilerine İlişkin Özyeterlik İnançları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
5. Pajares, F. & Schunk D. (2001). Self-Beliefs and School Success: Self-Efficacy, Self-Concept, and School Achievement. In Riding, & Rayner, (Eds). Perception, 239–266. London: Ablex Pub.
6. Aydın, B. (2001). Konuşma ve Yazma Derslerinde Yabancı Dil Öğrenimindeki Kaygı Nedenleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

7. Chen, H. Y. & Hasson, D.J. (2007). The Relationship Between EFL Learners' Self-Efficacy Beliefs and English Performance. http://www.coe.fsu.edu/core/abstracts/mse/Huei-Yu_Chen_Abstract.doc. Erişim tarihi: 07.11.2007.
8. Huang, C.S. & Chang, F.S. (1996). Self Efficacy of ESL: an Example of Four Learner. http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/26/c2/ff.pdf Erişim tarihi: 27.09.2007.
9. Lavelle, E. (2006). Teacher's self efficacy for writing. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*. 8(4),1: 73–84
10. Mikulecky, L. (1996). Adult and ESL Literacy Learning Self Efficacy Questionnaire. http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/25/f6/78.pdf. Erişim tarihi: 22.09.2007.
11. Rahemi, J. (2007). Self-efficacy in English and Iranian senior high school students majoring in humanities. *Novitas-ROYAL Research on Youth and Language*. 1(2): 98–111.
12. Shang, H.F. (2007). The Relationships of Reading Strategy Use, Self-Efficacy, and EFL Reading Achievement. <http://spaces.isu.edu.tw/upload/htm> Erişim tarihi: 27.10.2007.
13. Shmais, W.A. (2003). Language learning strategy use in Palestine. *The Electronic Journal for English as a Second Language*. <http://www.tesl-ej.org/wordpress/issues/volume7/ej26/ej26a3/> Erişim tarihi: 28.10.2007.
14. Woodrow, J.L. (2006). A model of adaptive language learning. *The Modern Language Journal*, 90(3): 297–320.
15. Magogwe, J.M. & Oliver, R. (2007). The relationship between language learning strategies, proficiency, age and self-efficacy beliefs: a study of language learners in Botswana. *System*. 35(3): 338–352.
16. Siew, M. & Wong, L. (2005). Language learning strategies and language self-efficacy: investigating the relationship in Malaysia. *RELC Journal*. 36(3): 245–269.
17. Wang, C. (2004). Self Regulated Language Learning Strategies and Self Efficacy Beliefs of Children Learning ESL. Unpublished Doctorate Thesis. USA: Ohio State University.
18. Coronado-Aliegro, J. (2006). The Effect of Self-Assessment on the Self-Efficacy of Students Studying Spanish as a Foreign Language. Unpublished Doctoral Thesis. USA, Pittsburgh: University of Pittsburgh School of Education.
19. Mills, N., Herron, C. & Cole, S.P. (2004). Teacher-assisted versus individual viewing of foreign language video relation to comprehension: self-efficacy and engagement. *CALICO Journal*. 21(2): 291–316.
20. Templin, A.S., Guile C.T. & Okuma, T. (2001). Creating a Reliable and Valid Questionnaire and English Test to Raise Learner's L2 Achievement via Raising their Self Efficacy. http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2/content_storage_01/0000000b/80/27/97/57.pdf. Erişim tarihi: 21.12.2007.
21. Pintrich, P.R. & De Groot, E. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1): 33–50.
22. Duman, B.A. (2007). Lise Öğrencilerinin İngilizce'ye Yönelik Özyeterlik Algı Puanlarının Cinsiyete, Alanlara ve Farklı Düzeylere Göre İngilizce Başarısını Yordama Gücü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

23. Altun, S. & Aykaç, B. (2009). Lise öğrencilerinin İngilizceye yönelik özyeterlik algı puanlarının cinsiyete, alanlara ve farklı düzeylere göre İngilizce başarısını yordama gücü. The First International Congress of Educational Research. (1–3 Mayıs), Çanakkale, Turkey.
24. Göker, S. D. (2005). Impact of peer coaching on self-efficacy and instructional skills in tefi teacher education. *System*, 34, 239–254.
25. Üredi, İ. (2005). Algılanan Anne Baba Tutumlarının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Özdüzenleyici Öğrenme Stratejileri ve Motivasyonel İnançları Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.
26. Gresham, F.M., Elliott, S.N. & Evans-Fernandez, S.E. (1998). Student Self-Concept Scale Manual. Circle Pines, MN: American Guidance Service, Inc.
27. Anonymus. (2000). Elemantry Immersion Students Perceptions of Language Learning Strategies Use and Self-Efficacy. http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/custom/portal/record/details?=Ed445521_24k. Erişim tarihi: 01.09.2007.
28. Cheng, Y. S. (2001). Learners' beliefs and second language anxiety. *Concentric: Studies in English Literature and Linguistic*, 27(2): 75–90.
29. McCrudden, M.T., Perkins, P. & Putney, L.G. (2005). Self-Efficacy and Interest in the use of Reading Strategies. <http://www.highbeam.com/doc/1G1-141212570.html>. Erişim tarihi: 20.11.2007.
30. Anonymous. (2006). Educational Testing Service: TOEFL Internet Based Definitions. <http://www.ets.org/toefl>. Erişim tarihi: 20.10.2007.
31. Anonymus. (2001b). Avrupa Dil Portfolyosu, Amerikan Kültür Derneği. <http://amerikan-kultur.org.tr/elp.html> Erişim tarihi: 25.10.2007.
32. Büyüköztürk, Ş. (2006). Sosyal Bilgiler için Veri Analizi El Kitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
33. Tezbaşaran, A.(1997). Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
34. Hu, L.T., & Bentler, P. M. (1995). Evaluating Model Fit. In R. H. Hoyle (Ed.), *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues and Applications*,76–99. Thousand Oaks, CA: Sage.

Extended Abstract

Foreign language teaching is an emphasized issue all over the world. In recent years, language teaching has also been focused on in Turkey and language teaching curricula have been renewed in secondary/ high schools. As well as cognitive domain, affective characteristics like motivation, attitude and self efficacy play an important role in order to reach the purpose of language curricula. In this study, it is intended to develop a scale measuring high school students' beliefs of self efficacy in English. It is thought as useful because of having no adequate scale for Turkish students' self efficacy in English.

Initially, the researchers examined the literature related with EFL self efficacy and they saw that this subject has rarely studied. In fact, self efficacy in English is an important issue while teaching language, because there is a positive correlation between achievement and belief of self efficacy. Despite of that, scales in Turkey are related to Science, Maths, Physical Education and Computer fields. One of the studies in English self efficacy for high school students has been applied by Duman (22) and the other by Altun and Aykaç (23). Both of them are the sub-scales of “Motivated Strategies for Learning Questionnaire” (21). These don’t include four language skills; which named reading, writing, listening and speaking. For this reason, it is aimed to develop a valid and reliable scale for belief of self efficacy in English which includes four language skills.

This is a quantitative study. Before the application, researchers examined the scales in self efficacy, language self-efficacy and language teaching. Then 64 draft items were written. For content validity, scale draft of which items were written under the own sub-scale (reading, writing, listening and speaking) was reviewed twice by 14 experts. First expert team consists of two assessment and evaluation experts, three curriculum and instruction experts and one counseling and guidance expert. Most of these experts suggested that the scale didn’t need to have sub-scales. Then thoughts of language education experts were taken and they mentioned that the scale has to include each language skill. According to language education experts’ views, all items were rewritten. Second draft had 50 items. After examinations, the draft form was composed of 47 items and based on five point likert type. 300 students in sample were chosen randomly. They are the mean age of 17.5 and 11th class students who have attended English preparatory class in Anatolian High Schools. After application, 296 scales entirely answered.

Kaiser Meyer- Olkin (KMO) and Barlett tests were done to see if it is suitable for exploratory factor analysis. The result of KMO test is found at significant at 0.97 level and Barlett sphericity is found at (Chi- Square 8400.73, $p < 0.001$) significant. It is concluded that exploratory factor analysis can be applied to the data. In the exploratory factor analysis the boundary value for task values in factors where the items take part is accepted as 0.40. Four factors are obtained and these explain the 61.41% of the total variance. At the end of the factor analysis, 13 items were eliminated according to factor loadings. The 34 items in the English self efficacy scale loaded between 0.42 and 0.69.

Confirmation factor analysis was used in the verification of the dimensions. The fit indexes of the scale (RMSEA=0.044 and SRMR=0.046) confirmed the model of related four sub-dimensions. RMSEA and SRMR of the study according to fit goodness index are at good fit. Normed Fit Index (NFI) is 0.98, Non-Normed Fit Index (NNFI) is 0.99, Parsimony Fit Index (PNFI) is 0.89, Comparative Fit Index (CFI) is 0.99, Incremental Fit Index (IFI) is 0.99 and Relative Fit Index (RFI) is 0.98. As in the NFI, CFI and NNFI are well above 0.90. The model represents a very good fit le-

vel (34). This shows that the dimensions obtained by the exploratory factor analysis results were also confirmed by the confirmatory factor analysis results. To test reliability of the scale, Cronbach alpha was calculated. The reliability factor is found out to be 0.97 for the whole scale, 0.92 for reading, 0.88 for writing, 0.93 for listening and 0.92 for speaking.

The scale is wholly different from the Duman's (22), since Duman's scale is the sub-scale of "Motivated Strategies for Learning Questionnaire" of Üredi (25) as before said. Its items have general expressions and don't measure the self-efficacy for a specific class or subject. It doesn't give information about self-efficacy on four language skills (reading, writing, listening and speaking), so developed scale in this study is the first English self-efficacy scale in Turkish.

In conclusion, a valid and reliable English self efficacy scale has been developed to assess English self efficacy in this study. It consists 34 items with five point likert type. The Cronbach's alpha coefficient is 0.97. High grades which is got from the scale means high English self-efficacy beliefs. This scale can be used in different studies. Affective characteristics take an important part in academic skills and achievement, so identifying self efficacy beliefs may contribute solving learning problems.

EK 1 – İngilizce İle İlgili Özyeterlik İnancı Ölçeği

	Bana hiç uymuyor	Çok az uyuyor	Biraz uyuyor	Oldukça uyuyor	Bana tamamen uyuyor
OKUMA	1	2	3	4	5
1 İngilizce bir metin okuduğumda anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2 İngilizce akademik metinler okuduğumda önemli noktaları anlayabilirim.	1	2	3	4	5
3 Okuduklarımı zihnimde canlandırabilirim.	1	2	3	4	5
4 Okuduğum İngilizce metnin temasını ya da ana fikrini bulabilirim.	1	2	3	4	5
5 İngilizce bir metinle ilgili soruları cevaplayabilirim.	1	2	3	4	5
6 Okuduğum İngilizce bir metinde anlamını bilmediğim sözcükleri tahmin edebilirim.	1	2	3	4	5
7 İngilizce bir metinde aradığım bilgiyi kolaylıkla bulabilirim	1	2	3	4	5
8 İngilizce sınavlarının okuma bölümlerinde başarılı olacağıma inanıyorum	1	2	3	4	5
YAZMA					
1 İyi bir paragraf ya da kompozisyon yazabilirim.	1	2	3	4	5
2 İngilizce bir paragraf ya da kompozisyon yazarken dilbilgisi kurallarını doğru kullanabilirim.	1	2	3	4	5

3	İngilizce bir metin yazarken noktalama işaretlerini doğru kullanabilirim.	1	2	3	4	5
4	İngilizce bir metin yazarken düşüncelerimi tam ve açık olarak ifade edebilirim.	1	2	3	4	5
5	Bir şeyi İngilizce yazamadığımda, pes etmek yerine sorunu çözmek için çaba sarf ederim.	1	2	3	4	5
6	İngilizce yazarken önemli noktaları vurgulayabilirim.	1	2	3	4	5
7	İngilizce bir metni kendi cümlelerimle yeniden yazabilirim.	1	2	3	4	5
8	Günlük yaşamda kendimi İngilizce yazılı olarak ifade edebilirim(özgeçmiş, başvuru formu, şikâyet mektubu vb.)	1	2	3	4	5
9	İngilizce herhangi bir şey yazdıktan sonra hatalarımın farkına varabilirim.	1	2	3	4	5
10	İngilizce yazma ile ilgili verilen etkinlikleri yaparken yardıma ihtiyaç duyarım.	1	2	3	4	5
DİNLEME						
1	İngilizce konuşulanları anlayabilirim.	1	2	3	4	5
2	Dinlediğim İngilizce konuşmanın ana fikrini çıkarabilirim.	1	2	3	4	5
3	Dinlediğim bir cümledeki duygusal vurguları anlayabilirim.	1	2	3	4	5
4	İngilizce bir konuşma dinlediğimde bilmediğim sözcüklerin anlamını tahmin edebilirim.	1	2	3	4	5
5	İngilizce bir konuşma duyduktan sonra duyduklarım ile ilgili soruları cevaplayabilirim.	1	2	3	4	5
6	İngilizce televizyon kanallarını/ filmleri izlediğimde dinlediklerimi anlayabilirim.	1	2	3	4	5
7	Bir konuşma dinlediğimde resmi dil ile günlük konuşma dilini ayırt edebilirim.	1	2	3	4	5
8	İngilizce bir okuma parçasını dinlerken duyduklarımı doğru olarak yazabilirim.	1	2	3	4	5
9	İki kişi arasında geçen kısa bir İngilizce konuşmayı anlayabilirim.	1	2	3	4	5
10	İngilizce sınavlarının dinleme bölümlerinde başarılı olacağıma inanıyorum.	1	2	3	4	5
KONUŞMA						
1	Günlük yaşamda gerekli ihtiyaçlarımı İngilizce'yi kullanarak karşılayabilirim. (Yurt dışında olduğunuzu düşünün, yer-yön bulma, alış-veriş vb.)	1	2	3	4	5
2	Bir mülakatta kendimi İngilizce olarak ifade edebilirim. (Üniversiteye giriş, iş başvurusu vb.)	1	2	3	4	5
3	Amaca ve duruma göre resmi ya da resmi olmayan bir şekilde İngilizce konuşabilirim.	1	2	3	4	5
4	İngilizce sorulan sorulara cevap verebilirim.	1	2	3	4	5
5	Karşımdaki beni anlamadığımda düşüncelerimi başka şekilde ifade edebilirim.	1	2	3	4	5
6	Anadili İngilizce olan bir kişinin anlayabileceği şekilde İngilizce konuşabilirim.	1	2	3	4	5